

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1148/18-E

Název	Základní škola Hnátnice, okres Ústí nad Orlicí
Sídlo	561 01 Hnátnice 253
E-mail	zs.hnatni@tiscali.cz
IČ	70984913
Identifikátor	600104664
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ladislava Vítková
Zřizovatel	obec Hnátnice
Místo inspekční činnosti	561 01 Hnátnice 253
Termín inspekční činnosti	24., 26. a 27. 9. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy.

Charakteristika

Základní škola Hnátnice, okres Ústí nad Orlicí (dále „škola“) poskytuje vzdělávání a školské služby v rozsahu daném zápisem do rejstříku škol a školských zařízení.

Základní škola je málotřídní s pěti ročníky prvního stupně. V době inspekční činnosti se ve třech třídách vzdělávalo 23 žáků z celkové kapacity 60, všichni byli místní. V posledních letech jejich počet stále klesá, zřizovatel škoie pravidelně uděluje výjimku z nejnižšího možného počtu. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami nebyli aktuálně evidováni, v loňském školním roce bylo jedné žákyni poskytnuto podpurné opatření (individuální vzdělávací plán). Výuka probíhá v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání, a to podle Školního vzdělávacího programu *Škola pro život* (dále ŠVP ZV) s platností od 1. 9. 2012 a příslušných dodatků reflektujících aktuální změny průběhu vzdělávání. Výuka cizího jazyka je uskutečňována od prvního ročníku.

Ve školní družině bylo zapsáno 19 žáků z celkové kapacity 45. Zájmové vzdělávání je realizováno v jednom oddělení podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

V řízení školy ředitelka vychází z dlouholetých zkušeností a znalostí místních životních podmínek. Každodenní intenzivní interakce s pedagogy, která je založena na jejich vzájemné komunikaci, partnerském respektujícím vztahu a účelné spolupráci, umožňuje ředitelce ihned reagovat na aktuální dění ve škole a přijímat okamžitá opatření. Pozitivní vnitřní motivace pedagogů přispívá k vytváření kvalitních podmínek pro vzdělávání i příjemné atmosféry. Nová koncepce záměrů školy sestavená pedagogickými pracovníky reaguje na stěžejní organizační i procesní problematiku vzdělávání. Je zaměřena např. na pozitivní klima, dobré mezilidské vztahy, kvalitu výuky. K jejímu výraznějšímu využití ve výchovně vzdělávacím procesu by přispělo rozdělení zodpovědnosti za jednotlivé okruhy mezi pedagogy. Některé specializované oblasti (výchovné poradenství, koordinátor školního vzdělávacího programu) zastává ředitelka. Ta měla také v době inspekční činnosti nadstandardní rozsah přímé pedagogické činnosti. V důsledku toho je pak její kontrolní činnost kvality vzdělávacího procesu zaměřena především na sdělování zpětné vazby k průběhu výuky během každodenních, neformálních setkávání. Vzájemné hospitace probíhají pouze nahodile. Povinná dokumentace školy byla vedena s dílčími obsahovými nedostatky, které neměly negativní dopad na kvalitu vzdělávání a byly operativně odstraněny např. školní a vnitřní řády, ŠVP ZV. Záznamy v třídních knihách oproti minulé inspekční činnosti průkazně dokládají naplňování obsahu ŠVP ZV. Některé z nich ale měly pouze malou vypovídací hodnotu (např. zápisy ve složce Literární výchova vzdělávací oblasti Český jazyk). Při organizaci vzdělávání je přihlíženo k fyziologickým potřebám žáků. Naproti tomu se vzhledem k psychohygieně vzdělávání jeví jako méně vhodné zařazení výuky cizího jazyka do hodin odpoledního vyučování.

Pro zajištění stabilní kvality poskytovaného vzdělávání je pozitivním přínosem skutečnost, že si učitelé bez příslušného vzdělání aktuálně zvyšují kvalifikaci studiem na vysoké škole. Ředitelka školy prokázala snahu obsadit místo kvalifikovaným učitelem. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhalo v posledních letech především na půdě školy se zaměřením na nezbytné tematické okruhy (bezpečnost práce a ochrany zdraví, ochrany osobních údajů, apod.), v menší míře učitelé využívají vzdělávání individuálního. Ředitelka čerpá zkušenosti při setkávání ředitelů málotřídních škol nebo výchovných poradců. Z písemných záznamů z jednání pedagogické rady vyplývá, že je při nich prioritně věnována

pozornost každému žákovi a jeho vzdělávacím potřebám, je řešena vztahová problematika i celkové třídní klima. Péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťuje sama ředitelka v roli výchovného poradce, předcházení rizikovému chování se od letošního školního roku věnuje nový metodik prevence (oba bez specializačního studia). V případě potřeby škola kontaktuje odborníky školských poradenských zařízení.

V součinnosti s obcí škola pořádá nebo se spolupodílí na organizování sportovních, kulturních a jiných aktivit, kterými u žáků rozvíjí sociální kompetence a morální hodnoty. V rámci předškolní přípravy se děti z místní mateřské školy účastní výuky, žáci pátého ročníku pomáhají s organizací zápisu k povinné školní docházce. Sdělení o činnosti školy a školních dokumentech je možné získat přímo ve škole nebo na webových stránkách.

K vytváření velmi příjemného prostředí přispívá podnětná výzdoba vnitřních prostor a tříd. Učitelé žákům promyšleně přizpůsobují vybavení a úpravu tříd podle jejich aktuálního věkového složení a vzdělávacích potřeb. Informační gramotnost účelně rozvíjí vybavení každé třídy informační a didaktickou technikou. V letošním školním roce samostatné oddělení školní družiny umožňuje svým uspořádáním realizaci různých tvořivých, odpočinkových i relaxačních aktivit. O pravidlech bezpečnosti a ochrany zdraví jsou žáci prokazatelně poučováni. Této oblasti věnuje škola pozornost i v různých vzdělávacích oblastech. Četnost školních úrazů je minimální.

Škola hospodaří s finančními prostředky získanými z vlastní činnosti (stravné, úplata za školní družinu), s prostředky poskytnutými zřizovatelem na úhradu provozních nákladů a s prostředky ze státního rozpočtu včetně rozvojových programů. Od poslední inspekční činnosti došlo ve spolupráci se zřizovatelem např. k výměně oken a osvětlení, opravě podlah, zateplení stropů. Učební pomůcky jsou pořizovány průběžně, některé tvoří sami učitelé. V těsné blízkosti školy se nachází obecní sportoviště a tělocvična Sokola, které škola pro absenci vlastní tělocvičny aktivně využívá k zajištění zájmových činností i výuky tělesné výchovy.

Prevence rizikového chování vychází z reálných potřeb školy a jednotlivých tříd. Řídí se *Minimálním preventivním programem*, který je aktualizován na příslušný školní rok. Různé preventivní aktivity jsou vzhledem k věkovému složení žáků zaměřeny více na okruh nespecifické prevence, která reflektuje skutečnost, že se škola setkává s projevy vážného rizikového chování jen minimálně. Aktivitami specifické prevence je často osvojováno učivo ŠVP ZV (lidská práva, vztahy, šikana). Náplň preventivního programu vyplývá ze zaměření ŠVP ZV. Rozvíjí u žáků zdravý životní styl, vzájemně respektující chování (preventivní program *Stonožka*) a vztah k volnočasovým aktivitám. Metodik prevence koordinuje danou oblast v úzké spolupráci s ostatními pedagožkami.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Obsah navštívených hodin vycházel z cílů stanovených ŠVP ZV. Hospitované hodiny byly všemi učiteli dobře připravené s ohledem na složení třídy a vzdělávací potřeby žáků. Příjemnou atmosféru v hodinách podporovaly velmi pozitivní interakce mezi učiteli a žáky založené na přátelské a profesionální úrovni. Upřednostňovaná frontální forma výuky, v níž učitelé využívali pestrých, aktivizujících a hravých metod práce, účelně ovlivňovala zájem a kladný vztah žáků k učení. Promyšlené rozvržení metod žáky podněcovalo k využití a upevnění jejich dosavadních znalostí a dovedností, přispívalo k udržení pozornosti. Nejvíce byly uplatňovány vyučovací strategie podporující aktivní komunikaci mezi žáky a učitelem. V souladu s moderními didaktickými trendy byla vedena hodina anglického jazyka. V některých hodinách byly zařazovány činnosti, které u žáků rozvíjely schopnost

vzájemné spolupráce. Smysluplnost vzdělávacího cíle byla v několika případech žákům přiblížena na příkladech využití učiva v praktickém životě. Jeho postojová složka byla ale často opomíjena. Podrobná znalost individuálních vzdělávacích potřeb žáků vedla k diferenciované náplni samostatné práce. Účelně využívaná průběžná zpětná vazba i efektivní práce s chybou napomáhaly zvyšování vnitřní motivace k učení a kompetenci k řešení problémů. Velmi podnětné a esteticky vyvážené prostředí tříd, názornost výuky a přiměřené využití didaktické techniky podporovaly dobré procvičení známého učiva a přiblížení učiva nového. V závěru hodiny obvykle probíhalo velmi stručné shrnutí poznatků učiteli a nastínění plánu další hodiny. V malé míře zaznělo vzájemné hodnocení či sebehodnocení žáků, které by vyučujícím poskytlo informaci o efektivitě výuky a žákům náhled na sebe sama. V některých hodinách žáci stručně zhodnotili vlastní aktivitu pomocí obrázkové podpory. K rozvoji klíčových kompetencí a především jazykové a finanční gramotnosti napomáhají četné třídní i celoškolní projekty. Nemálo využívaná metoda projektového vyučování či tematických dnů zprostředkovává žákům učivo atraktivní formou (např. *Halloweenský den*, *Veselé zoubky*, *Rosteme s knihou*, *Zdravý úsměv* a další). Celoškolní projekty a různorodé složení tříd také pozitivně působí na posílení sociálních kompetencí a etických hodnot.

Realizací aktivit environmentální výchovy škola promyšleně upevňuje hodnoty a postoje osobnosti žáků k životnímu prostředí a sounáležitosti s přírodou. Vede žáky k třídění odpadů a dalšímu využití materiálů při tvořivých činnostech. Environmentální povědomí žáků je podněcováno spoluprací s ekologickými centry, exkurzemi, besedami, zapojením do mezinárodního programu *Les ve škole*, apod. Škola také dbá na čistotu a estetický vzhled vnitřních i vnějších prostor.

Zájmové vzdělávání ve školní družině účelně navazuje na prioritní oblasti v ŠVP ZV. Systematicky se prostřednictvím celoroční hry zaměřuje na rozvoj finanční gramotnosti, dále na posilování prosociálního chování i na rozvoj pracovních, kooperativních kompetencí a estetického citění. Naplňování cílů probíhalo promyšleně formou pravidelných činností. Jejich realizace zohledňovala individuální zájmy a potřeby žáků. Respektována byla volba spontánních činností, doba na odpočinek i zapojení do kolektivu. K podpoře individuálního rozvoje žáků přispívalo vlídné, přátelské vedení vychovatelkou. Dlouhodobé i časově kratší projekty školní družiny vhodně doplňují aktivity školy, např. kooperativně založený projekt *Zoologická zahrada* pro podporu finanční gramotnosti, *Družinové vaření*, vánoční dílny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Efektivně probíhající výuka, malý třídní kolektiv a individuální přístup učitelů vede u žáků k převažujícím dobrým vzdělávacím výsledkům. Při průběžné i celkové klasifikaci učitelé vycházejí ze svých záznamů, individuálních žákovských podkladů. Podnětně a účelně využívají hodnocení známkami i motivační slovní hodnocení. Výstupy vybraných činností jsou zakládány do žákovských portfolií, se kterými se žáci v některých případech učí pracovat jako se zpětnovazebním materiálem.

Soustavné sledování prospěchu jednotlivých žáků a zohledňování jimi upřednostňované formy testování umožňují přijímat konkrétně zaměřená opatření, kterými učitelé u žáků snižují riziko školního neúspěchu. V celkovém hodnocení žáků na vysvědčení si škola udržuje stabilní úroveň. Na konci školního roku 2017/2018 prospělo s vyznamenáním 87 % žáků, ostatní prospěli. Vliv na tento stav může mít účelné užívání průběžného hodnocení dílčích úspěchů učiteli, individuální přístup a funkčně promyšlená struktura hodiny. Dále pak nízký počet zameškaných hodin i nulová neomluvená absence. Efektivní práce

s výsledky ve všech ročnících a převažující velmi dobrá úroveň výchovně vzdělávacího procesu se odrážejí také v hodnocení výběrového zjišťování výsledků vzdělávání žáků (ČŠI), do kterého žáci školy byli zařazeni a ve kterém dosáhli výborných výsledků. Naposledy ve školním roce 2016/2017 v předmětech český jazyk, matematika a především anglický jazyk. Dalším pozitivním zjištěním je skutečnost, že ve škole nejsou udělována záporná výchovná opatření. Četnost pochval se oproti minulé inspekční činnosti snížila, v loňském školním roce dokonce nebyla udělena žádná.

Zákonní zástupci jsou o prospěchu a chování informováni na pravidelných třídních schůzkách, při individuálních návštěvách školy, záznamy klasifikace v žákovských knížkách, popř. mají možnost nahlédnout do žákovských portfolií. Hodnocení výsledků v rámci školy je věnována příkladná pozornost, což přispívá k udržování celkové úrovně vzdělávání.

Dobré vzdělávací výsledky však škola méně využívá k účasti žáků v různých předmětových olympiádách a soutěžích. V matematické oblasti je to např. *Matematický klokan*, kde žákyně školy obsadily v kategorii *Cvrček* přední místa, vybraní žáci se zúčastnili regionálního kola přírodovědné soutěže.

Výsledky své práce žáci prezentují při slavnostních, kulturních a jiných příležitostech (vítání občánků, besídka, sportovní dny, malé výstavy). Škola podporuje rodinnou výchovu, nabízí rodičům možnost využívat denního kontaktu a konzultací s pedagogy, účastnit se akcí školy (tvořivé dílničky, slavnosti, den otevřených dveří). Výchovně vzdělávací proces je tak obohacen o přímou sounáležitost žáků, rodičů a obce.

Závěry

Vývoj školy

- dobrou spoluprací školy se zřizovatelem došlo k zlepšení materiálních podmínek školy,
- byl zaznamenán pozitivní posun v řízení školy, byla přijata opatření ke zlepšení kontrolního systému,
- snížila se četnost využívání pochval,
- do několika hodin bylo zařazeno krátké sebehodnocení žáků.

Silné stránky

- příjemné a podnětné prostředí školy, pozitivní atmosféra a vzájemné vztahy mezi pedagogy školy, které kladně působí na průběh vzdělávacího procesu,
- účelná podpora rozvoje klíčových kompetencí a funkčních gramotností realizací projektových činností,
- obohacování činnosti základní školy aktivitami školní družiny přínosných pro osobnostně sociální rozvoj žáků,
- výuka cizího jazyka od první ročníku v souladu s moderními didaktickými trendy a práce s informačními technologiemi.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nízká míra zařazování vzájemného hodnocení či sebehodnocení žáků v závěru hodin, které by rozvíjelo u žáků náhled na své vzdělávací schopnosti a dovednosti,

- v plánování výuky je opomíjena dovednostní složka vzdělávacích cílů, která žákům přibližuje jejich smysluplnost,
- absence udělování kladných výchovných opatření např. za úspěchy v olympiádách a soutěžích pro posílení žákova pozitivního sebehodnocení a motivace k dalšímu vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- snížit přímou pedagogickou činností ředitelky školy,
- doplnit vzdělání učitelů v oblasti specializovaných činností, pedagogy více zapojit do individuálních vzdělávacích akcí,
- výuku cizího jazyka zařadit do dopoledního vyučování,
- zvýšit účast žáků na olympiádách a soutěžích, organizovat vlastní soutěže,
- vypracovat preventivní strategii školní neúspěšnosti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, tisk ze dne 27. 8. 2018
2. Zřizovací listina Základní školy Hnátnice, okres Ústí nad Orlicí účinná k 1. 1. 2003
3. Prodloužení jmenování do funkce ředitelky Základní školy Hnátnice, okres Ústí nad Orlicí, čj. 0085/2012/S/JPr, ze dne 27. 4. 2012
4. Udělení výjimky z počtu žáků na školní rok 2017/2018, usnesení č. 4/2017 ze dne 15. 6. 2017
5. Udělení výjimky z počtu žáků na školní rok 2018/2019, usnesení č. 3/2018 ze dne 10. 5. 2018
6. Inspekční zpráva, Čj. ČŠIE-567/14-E
7. Koncepce a záměry školy 2013 - 2018 ze dne 26. 8. 2013
8. Koncepce a záměry školy 2018 - 2023 ze dne 28. 8. 2018
9. Rozhodnutí ředitele ve správním řízení, školní roky 2017/2018, 2018/2019
10. Organizační a provozní řád školy ze dne 28. 8. 2016
11. Školní řád, čj. 43/2012/RE, účinný od 1. 9. 2012 včetně provedených změn č. 1, 2 a 3
12. Rozvrhy hodin jednotlivých tříd a učitelů, školní roky 2017/2018, 2018/2019
13. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání *Škola pro život*, Čj. 32/2012/RE, platný od 1. 9. 2012 včetně dodatků č. 1, 2, 3 a 4
14. Školní vzdělávací program pro školní družinu, Čj. 41/2009/RE, platný od 1. 9. 2009 včetně dodatku č. 1, 2 a 3
15. Vnitřní řád školní družiny ze dne 29. 8. 2017
16. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny, zápisní lístky, školní roky 2017/2018, 2018/2019
17. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, školní roky 2017/2018, 2018/2019
18. Evidence žáků - školní matrika, školní roky 2017/2018, 2018/2019
19. Výběr třídních knih, školní roky 2017/2018, 2018/2019
20. Záznamy z jednání pedagogické rady, školní roky 2017/2018, 2018/2019
21. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2017/2018
22. Výběr dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2017/2018
23. Krizový plán školy při řešení krizových situací ve škole, ze dne 29. 8. 2017
24. Minimální program prevence sociálně-patologických jevů, školní roky 2017/2018, 2018/2019
25. Plán výchovného poradce, školní roky 2017/2018, 2018/2019
26. Plán EVVO, školní roky 2017/2018, 2018/2019
27. Personální dokumentace pedagogických pracovníků včetně dalšího vzdělávání, školní roky 2017/2018, 2018/2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Chaloupková, v. r.

Bc. Eva Nováková, kontrolní pracovnice

Bc. Eva Nováková, v. r.

V Pardubicích 19. 10. 2018

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ladislava Vítková, ředitelka školy

Ladislava Vítková, v. r.

V Hnátnici 22. 10. 2018